

# Introductie

Jan Peter Molenaar, alias Brains, is een zeventienjarige bendeleider die met zijn jeugdbende de stad IJsselmonde terroriseert. Brains, wiens schedel een griezelig nauwkeurige tatoeage draagt van de hersens die eronder moeten liggen, wil de grootste crimineel van Nederland worden. Om die ambities waar te maken oefent hij in drugshandel, prostitutie, afpersing en moord op bestelling. Als een nieuw bendelid hij zijn initiatie een gruwelijke dood sterft, komt de bende in een stroomversnelling. Brains vindt inspecteur Ben van Arkel op zijn weg naar de criminele top. Maar Van Arkel ondervindt onverwachte tegenstand als hij de bende op wil rollen. Hij krijgt hulp van Lynn Vos, een jonge lerares aan de kunstacademie, die haar jongere broer Robin uit de klauwen van Brains wil houden.

---

## 1

Op zondag 26 augustus 2001, even voor middernacht, stond een groepje jongelui op de oprit van de IJsselbrug in een kring om een jongen heen die traag zijn kleren uittrok. De wind streek langs de armdikke kabels die resoneerden met een sinister geluid. De jongen keek omhoog. De brug zingt, dacht hij, straks zingt hij me in slaap.

Hij trok zijn hemd uit. Hij probeerde het trillen te beheersen, maar de rillingen waren niet te stuiten. Hij wreef zijn armen en schouders, maar hij wist dat maar één ding hielp: als de sodemieter dat hemd weer aantrekken. Hij wist ook dat dát het enige was dat hij niet mocht doen. Je mocht huiveren. Je mocht klappertanden. Je mocht zelfs als een kleuter in een badhokje staan trillen, maar terugtrekken mocht absoluut niet. Hij keek naar de gezichten van de zestien leeftijdgenoten, in de hoop iets van medeleven te vinden, iets dat wat hij moest ondergaan een beetje draaglijker zou maken, maar hij zag slechts onverschilligheid, hoon en minachting. Ze hadden allemaal in de kring gestaan. Allemaal, behalve Punkie. En Brains natuurlijk, maar Brains was de baas. Brains had dit allemaal uitgevonden. Hij had hen bij elkaar gebracht en hij zou van hen maken wat hij wilde: de meest gevreesde jeugdbende in Noordoost-Nederland. Brains was God en Punkie was zijn kutje.

De jongen morrelde aan zijn broekriem. Jezus, wat was het koud! Hij liet de broek zakken en trok zijn slip uit. Zijn pik was een donker stekkertje in een groot, koud universum. Als hij door bleef rillen viel hij er vanzelf af. Hij hurkte naast de doos. Een rietstengel prikte in zijn billen en met een ruk schoot hij overeind.

‘Liggen,’ zei Brains.

De jongen probeerde voor één keer die vreselijke ogen te weerstaan.

‘Ik doe het niet,’ zei hij zacht.

Brains grijnsde. Hij legde zijn hand achter zijn oor en gaf een overdreven imitatie van iemand die het niet helemaal goed verstaan heeft.

‘Ik doe het niet,’ zei de jongen. ‘Ik verdom het! Bekijk het maar!’

‘Manneke toch,’ zei Brains. Hij pakte de neus van de jongen en draaide. De jongen zakte kreunend op zijn knieën. Brains draaide door tot de jongen op zijn rug lag. Brains liet hem los en bleef op zijn hurken naast hem zitten.

‘Wil je nog terug?’

‘Nee,’ fluisterde de jongen.

‘Wat nee?’

‘Ik doe mee.’

‘Lul,’ zei Brains kalm. Hij rees overeind en gaf het teken. De bendeleden maakten hun gulp open.

De jongen kruiste zijn armen. Hij hield zijn adem in en gluurde naar de zestien anderen die klaar stonden om hem te besproeien. Clara Maat stond wijdbeens naast zijn hoofd. Ze pist als een kerel, dacht de jongen en opeens barstte het los. Hij trilde als een bezetene terwijl de urine van de bendeleden over hem heen stroomde. Hij hield zijn adem in tot hij het niet meer hield en gierend uitademde. Hij dacht dat hij zou stikken. Hij wás pis. Hij wilde opstaan, maar Brains zette een voet op zijn borst en snauwde: ‘Blijf liggen.’

De jongen bleef liggen en probeerde het kotsen te bedwingen. Kotsen zou alles verpesten. Als hij zou kotsen zou hij de groep uitkotsen en het gevolg zou zijn dat ze hém zouden uitkotsen. Dan zou hij zijn leven in IJsselmonde niet meer veilig zijn. Hij probeerde net zo koel te zijn als Maat die roerloos, met open ogen en haar armen naast haar lijf de behandeling had ondergaan. De volgende morgen was ze met ijzige kalmte uit de doos gekropen en had zich aangekleed alsof ze op een mooie dag op het strand had gelegen en niet in een koude nacht naakt en door vijftien man ondergepist in een kartonnen doos had geslapen. Maar hij was Maat niet. Hij was hij en de enige reden om deze godvergeten vernedering te ondergaan was dat hij niet als een mietje voor lul wilde staan.

Eindelijk lieten ze hem los. Hij stond op zonder met zijn handen de doorweekte grond aan te raken. Hij kroop in de doos. Ze sleepten hem naar de rand van de weg. Maat hurkte naast hem met een spuit in haar hand.

‘Arm.’

De jongen stak zijn rechterarm uit de doos. Maat legde haar hand om zijn biceps en kneep tot de aderen in de onderarm opzwellen. Ze koos de dikste ader. De jongen kreunde toen de coke in zijn lichaam kwam. Maat keek met het klinisch oog van de deskundige. Ze zette een dop op de spuit en stak hem in haar zak. De jongens verzamelden de lege bierflesjes. Een van de bendeleden wierp een flesje in de struiken. Maat was in drie stappen bij hem en greep hem in zijn nek.

‘Klaver, klootzak! Raap dat op!’

‘Rot op!’ Klaver probeerde zich los te rukken, maar Maat had handen als tangen. Haar stem sneed boven het lawaai van de startende brommers uit.

‘We rotten allemaal op. Maar eerst haal jij dat flesje terug! Brains wil dat er niets achterblijft!’

‘Gait blijft achter.’

‘Morgen halen we hem op. Schiet op, of ik schop je erheen.’

‘Ik ga al.’ Klaver liep tergend langzaam naar het bosje en begon omstandig te zoeken. Opeens stond Brains naast hem.

‘Als ik het vind, steek ik het in je reet.’

Klaver kreeg opeens haast. Hij viste het flesje uit het bosje en hield het triomfantelijk omhoog. Voor ze afnokten keek hij naar de jongen in de doos. Hij lag met zijn hoofd op zijn armen. Het leek of hij van de wereld was. Klaver dacht aan het hondje dat hij als kind had gehad en dat met zijn kop op zijn voorpootjes placht te slapen. Het hondje had ook een spuit gekregen.

\*

Het ging de meeste Nederlanders die zelden een koe van dichtbij zagen, te ver om de mond-en-klauwzeerepidemie van 2001 een drama te noemen, maar voor de boeren van wie de bedrijven waren geruimd was het een tragedie.

Rein Beelen, een achtenvijftigjarige boer in het buitengebied van IJsselmonde, was een van de slachtoffers. Begin maart was zijn vee geruimd. Hij had drie maanden tegen zijn lege stal aangekeken voor hij de vijftien pinken terughaalde die hij net voor de crisis begon bij een collega in Drenthe had ingeschaard.. Het was puur toeval dat die dieren gespaard bleven, maar de dominee, die in die dagen van crisis bij de getroffen boeren de deur plat liep, zei dat het de hand van God was. Beelen ging zelden naar de kerk, maar de herderlijke hypothese sterkte hem in zijn voornemen met de vijftien jonge beesten het begin te maken van een nieuwe, luisterrijke veestapel. Op een of andere manier lukte het niet meer en vijf maanden na de noodlottige ochtend in maart nam hij het besluit met boeren te stoppen en de vijftien pinken, die inmiddels drachtige vaarzen waren, te verkopen. De veemarkt in Zwolle was dicht, ook een gevolg van de crisis, maar hij kreeg een net bod van een bekende handelaar op voorwaarde dat hij ze zelf zou brengen.

Kort voor zonsopgang begon Beelen zijn beesten te laden.

Een halfuur later reed hij het erf af, nagestaard door zijn vrouw Trudy. Hij zag haar staan in de spiegel van de trekker: een stevige vrouw met de hond aan haar voeten en hij besepte dat zij nu de enige levende wezens waren op de boerderij.

Zes maanden geleden had hij daar zelf gestaan, het jachtgeweer op de arm, vastbesloten om de boeven die zijn vee kwamen ruimen van het erf af te schieten. Hij had geen schot hoeven lossen, want toen de RVV'ers hem zagen draaiden ze de auto en reden weer weg. Trudy zei dat ze terug zouden komen, nu met grof geweld, en ze had natuurlijk gelijk. De tweede

keer reed de auto met de mannen in de witte pakken achter een grote blauwe ME-bus en een soort pantserwagen met een heus kanon dat dreigend gericht werd op de eenzame man op het erf. Schiet me maar dood, dacht Beelen, maar er gebeurde iets heel anders. Een man in een rood windjack stapte uit de ME-bus en liep naar hem toe. 'Stop!' brulde Beelen, maar de man liep door tot ze elkaar in het gezicht konden zien en begon te praten, op een kalme, overredende toon. Hij zei dezelfde dingen die Trudy ook had gezegd en die hem toen tot razernij hadden gebracht, maar nu luisterde hij met ingehouden woede naar die vent die hem vertelde dat verzet nutteloos en duur was en zijn zaak om er de hoogste vergoeding uit te slepen alleen maar zou schaden. Tenslotte gaf hij die vent, ene Van Arkel, zijn geweer en liep met hem mee naar binnen.

Daarna was het snel gegaan. Hij had de belofte van een forse vergoeding gekregen, hoewel die in geen verhouding stond tot de werkelijke waarde van zijn MRIJ-stapel die als een voorbeeld gold van wat een toegewijd veefokker in één generatie kon bereiken. Toen de stal leeg was, negeerden de Beelens het gebod op het bedrijf te blijven. Ze gingen naar zee en hoewel het er snijdend koud was en hun kaken verstrakten in de wind hadden ze uren langs het strand gelopen, pratend, huilend, vloekend, maar ook voor het eerst in jaren met de armen om elkaar heen en met een gevoel van intense saamhorigheid. Laten we de boel verkopen en hier een huisje kopen, had Trudy gezegd. Op de terugweg hadden ze de etalages van de makelaars in Bergen bekeken en zich verwonderd over de prijzen die ze hier voor huizen durfden te vragen. Bovendien: een boerderij verkoop je niet zomaar en zeker niet als je de derde generatie bent die op deze plek heeft geboerd. Goed geboerd, mocht hij zeggen. De waterhuishouding van het grasland, altijd een zwak punt in het lage veenweidegebied rond IJsselmonde, was beter dan ooit en zijn vijfenzestig roodbonte MRIJ-koeien behoorden volgens kenners van het ras tot de beste van Nederland. In één ochtend waren die prijskoeien afgeslacht vanwege een vermoeden van mond-en-klauwzeer. Achteraf bleek dat ze in het lab een buisje hadden verwisseld en dat niet zijn koeien, maar die van een buurman besmet waren. Die fout had er wel voor gezorgd dat Beelen de hoogste schadevergoeding kreeg, maar zijn koeien waren dood en hij had weinig moed om opnieuw te beginnen, ondanks die riante vergoeding.

In juli kwam de tweede klap. Het ministerie van Landbouw schreef dat zijn vergoeding met tweehonderdveertigduizend gulden werd gekort wegens gewapend verzet tegen de ruiming. Trudy voorkwam met de grootste moeite dat hij met zijn jachtgeweer naar Den Haag reisde om de minister te dwingen zijn besluit te herzien. Dezelfde morgen gingen ze naar het politiebureau waar inspecteur Van Arkel hen aanhoorde, dezelfde vent die hem in maart van dwaze daden had weerhouden. Aan het eind van de ochtend reed Van Arkel naar Den Haag. Hij had het rode windjack verwisseld voor zijn galauniform waarin hij er indrukwekkend uitzag, hoewel zijn oude Alfa Giulietta het effect een beetje bedierf. Hij parkeerde de Alfa

op de parkeerplaats van de minister en vroeg belet bij de directeur-generaal die hem tegen alle regels van het ministerie in direct ontving en geduldig luisterde naar zijn pleidooi. Een goed pleidooi, ondersteund door een brief van rechter-commissaris Bokhorst die nog met de directeur-generaal had gestudeerd. Tien dagen later kreeg Beelen een brief waarin de minister de boete verlaagde tot dertienduizendvijfhonderdzesig gulden, zijnde de kosten van de gezamenlijke actie van RVV en ME op de bewuste tiende maart, vermeerderd met tien procent administratiekosten.

Het succes gaf Beelen de moed om door te gaan. Hij had een dappere poging gewaagd met zijn vijftien jonge dieren, maar het heilig vuur was gedoofd en zonder dat werd het niks, al had hij er een topstier bij cadeau gekregen. Trudy had niet meer over het huisje in Bergen gepraat, maar toen hij voorstelde om de vaarzen te verkopen en met het bedrijf te stoppen lichtte haar gezicht op, hoewel ze direct daarna haar best deed om de euforie te bedwingen.

Hoeveel boeren waren niet gestopt in de afgelopen maanden? Mensen als zij, niet meer de jongsten, van wie de veestapel was geruimd en die opzagen tegen de rompslomp en onvermijdelijke tegenslagen van een nieuwe start. Maar nu hij daar reed in de vroege ochtend, terwijl in het oosten de zon opkwam en een koppel jongvee van pure levensvreugde met de staarten omhoog door het weiland rende, werd hij bevangen door een onbedwingbaar gevoel van heimwee.

Beelen hield van de zonsopgang. Hij had die ontelbare keren gezien en steeds had hij zijn werk onderbroken als de rode bol boven de kim verscheen. Nu de zon boven de IJssel opkwam en de eerste stralen een glanzend rode gloed over het water legden zou hij de trekker wel willen stoppen om er misschien voor het laatst van te genieten, maar de grondmist die plotseling opkwam dwong hem al zijn aandacht bij de brug te bepalen. Een verraderlijke mist: dichte wolken waarin je geen zicht had, afgewisseld met ijle flarden die het licht van de trekkerlampen verstrooiden.

Halverwege de oprit lag een langwerpige kartonnen doos, half op de weg, half op de berm. Beelen gooide het stuur om, maar een nieuwe mistvlaag sloot hem volledig in. Het rechterachterwiel van de trailer moest de doos geraakt hebben, want hij wipte op en klapte terug op de weg. Beelen durfde niet te stoppen hoewel er op dit uur van de ochtend geen ander verkeer op de brug was. Hij was aansprakelijk als iemand op zijn stilstaande trekker reed en het zou toch een gotspe zijn als dat op zijn laatste rit zou gebeuren.

Toen hij uit de mistvlaag kwam keek hij in de rechterspiegel. De doos was verdwenen. Zeker de berm afgegleden. Wat zou het zijn? Hij was natuurlijk van een andere trekker gevallen. Daar had je die verrekte mist weer. Beelen reed langzaam door. Als hij eerst maar van die brug af was dan kon hij de trekker aan de kant zetten en desnoods teruglopen om te gaan kijken. Maar toen hij veilig op de landbouwweg reed zette hij de doos uit zijn hoofd en reed in een gestaag tempo naar zijn bestemming.

\*

Op het moment waarop Beelen de brug passeerde beulde een trimmer zich af op het steile talud. Na tien beklimmingen die steeds een stukje hoger gingen had oud-marathonloper Johan Rademaker het gevoel dat hij nauwelijks vooruitkwam. Hij bleef onder het talud staan, gunde zich een minuut om op adem te komen en begon aan een nieuwe klim. Halverwege belandde hij in een wolk mist. Boven hem klonk het geraas van een trekker. Een Deutz. Rademaker herkende het geluid van de motor en registreerde het, zoals hij als vanzelf elk bekend geluid van een trektermotor benoemde. Hij veegde het zweet uit zijn ogen en klom verder omhoog. Hoog boven hem denderde de trekker voorbij. De mist was zo hinderlijk dat Rademaker zijn hand voor zijn ogen hield om de ragfijne druppels tegen te houden. Er klonk een geluid alsof een zwaar voorwerp omlaag gleed. Hij was te laat om opzij te springen toen de doos naar beneden stuitte en zijn standbeen onderuit sloeg. Rademaker verloor zijn evenwicht en gleed vloekend naar beneden. Hij stuitte zijn val met gestrekt been tegen de doos die hem voor was gegaan en in de struiken was blijven hangen. Verrekte doos! Rademaker krabbelde overeind. De mobiele telefoon was uit zijn zak gegleden, maar door een wonder was het ding ook door de doos gestuit. Rademaker controleerde hem en borg hem met een tevreden grijns in zijn borstzak toen bleek dat alles piekfijn functioneerde. Hij bekeek de doos die hem ten val had gebracht. Een grote kartonnen doos. Gedeukt en gehavend en voorzien van een onleesbaar opschrift. Er moest toch iets zwaars in zitten om hem zo uit zijn evenwicht te brengen. Wat erin zat rook weerzinwekkend. Hij maakte de bovenkant open. Een paar seconden bleef hij roerloos staan met de flap in zijn hand. Toen liet hij de doos los en grabbelde naar zijn mobieltje.

\*

‘Een lijk?’ zei wachtmeester Kwakkel. ‘Een lijk in een doos?’

‘Ik weet dat het belachelijk klinkt,’ zei Rademaker. ‘Maar het is echt zo.’

‘Goed,’ zei Kwakkel. ‘We komen eraan. Als u op de brug gaat staan ter hoogte van uw vondst kunnen we u gemakkelijk traceren.’

‘Traceer je tante,’ zei Rademaker. ‘Ik ga naar huis. Ik heb net tien keer dat talud op en af gerend en ik ben bekap. Ik ga douchen, ontbijten en dan als een speer naar mijn werk. Ik zet wel een stok in de berm en daar moeten jullie recht naar beneden. Als je hem niet ziet ruik je hem wel.’

‘U blijft,’ zei Kwakkel scherp. ‘U hebt aangifte gedaan en u blijft tot wij uw aangifte nagetrokken hebben.’

‘Als ik hier blijf tot jullie eindelijk komen vinden jullie twee lijken onder die brug. Ik ben bereid een verklaring af te leggen op het bureau, als ik daar nog tijd voor heb voor ik naar mijn werk ga. Dan moeten we nu niet langer ouwehoeren. Tot straks.’

‘Meneer, wacht nou even!’ zei Kwakkel dringend, maar Rademaker had de verbinding verbroken. Hij brak een twijg van een jonge els, wat nog tamelijk veel moeite kostte, klom omhoog en plantte hem stevig in de berm.

De mist verdween. Rademaker deed een paar strekoefeningen. Hou je spieren soepel, had zijn oude trainer hem ingeprent, alleen met soepele spieren kun je prestaties leveren. Nu, op zijn vierenveertigste, waren die prestaties alleen nog voor hemzelf van belang. Wat nu van belang was, was dat hij een lijk had gevonden.

Een lijk! Het was nog een jonge vent, een kind bijna. Hij had het gezicht misschien vijf seconden gezien, maar hij wist dat hij het nooit zou vergeten. Hij keek naar de zon die nu vol aan de kim stond en een stralende dag aankondigde, alsof er geen grondmist was geweest, alsof het een gewone, mooie nazomerdag zou worden, waarin het ondenkbaar was dat een lijk in een doos hem de brug af zou smijten. Maar het wás gebeurd en als hij nu een wens mocht doen zou hij wensen dat die verrekte doos met inhoud onmiddellijk uit zijn geordende boekhoudersleven verdween.

\*

Anderhalf uur later daalde hij weer het talud van de oprit af. Beneden waren ze ijverig bezig. Waar haalden ze zo vroeg zoveel mensen vandaan? Vijf agenten, een fotograaf, twee verplegers van de ambulance en een lijkschouwer die de dode onderzocht. Rademaker keek schuw naar het lijk. Het gezicht was niet zo macaber als een paar uur geleden. Ze hadden de ogen van de jongen gesloten en als hij die rare vlekken niet had gehad en niet zo verschrikkelijk had gestonken zou je kunnen denken dat hij sliep. De borst van de jongen was aan de linkerkant in elkaar gedrukt en zijn arm lag in een vreemde hoek naast het lichaam.

Rademaker bleef boven het groepje staan. ‘Ik ben Rademaker,’ zei hij. ‘Ze hebben me gevraagd om terug te komen.’

‘Mijn naam is Roelof Schilder,’ zei de forse, roodblonde agent die kennelijk de leiding had. Hij klom soepel omhoog en gaf Rademaker een hand. ‘U bent de man die hem gevonden heeft?’

‘Je kunt beter zeggen dat hij mij gevonden heeft,’ zei Rademaker. ‘Hij smeed me van het talud.’

‘Hebt u zich niet bezeerd?’

‘Nee.’

‘Kunt u zo nauwkeurig mogelijk vertellen wat er gebeurd is?’

‘Ik was aan het trimmen, dat doe ik elke vrijdagochtend en ik had net tien keer die oprit genomen toen ik die trekker boven hoorde. Even later kwam die doos naar beneden zeilen en gooide me ondersteboven.’

‘Heeft die trekker hem geraakt?’

‘Dat denk ik.’

‘Maar dat weet u niet zeker?’

‘Nee, man! Ik stond hier, vijftien meter lager en ik ren echt niet naar boven als ik een trekker hoor. Die doos was een volslagen verrassing.’

‘U weet dus niet wat voor trekker het was.’

‘Een Deutz-Fahr,’ zei Rademaker prompt.

Schilder keek hem verbaasd aan. ‘Hoe weet u dat?’

‘Ik herken het geluid,’ zei Rademaker. ‘Ik restaureer oude trekkers. Als hobby, begrijpt u? Ik heb er zoveel gezien en gehoord dat ik ze met mijn ogen dicht kan herkennen.’

‘Maar dit was een nieuwe trekker, neem ik aan.’

‘Ja. Daar ben ik dus minder goed in thuis, maar ook een moderne Deutz heeft een karakteristiek geluid dat je makkelijk herkent.’

Schilder schreef het allemaal op. ‘Wat gebeurde er toen?’

‘Ik maakte die doos open, schrok me rot toen ik zag wat erin zat en vervolgens heb ik jullie gebeld.’

‘Hebt u verder nergens meer aangezeten?’

‘Nee. Ik heb alleen die klep opgedaan.’ Rademaker wees waar hij de doos had aangeraakt. Nu viel hem opeens de bandafdruk op. Stom dat hij dat niet eerder had gezien. Maar wat had hij kunnen doen? Naar boven rennen en proberen die trekker te achterhalen? Dat ding was sneller dan een oud-marathonloper en vermoedelijk had de chauffeur niet eens gemerkt dat hij een jongen had overreden.

‘Wat doen jullie nu?’ vroeg hij. ‘En waarom stinkt die jongen zo?’

‘Weten we nog niet,’ zei Schilder. ‘Dokter Jansen onderzoekt de doodsoorzaak. En wij gaan op zoek naar die Deutz van u.’

In de verte klonk het geluid van een tractor. Rademaker hief zijn hoofd op.

‘Daar is-ie.’

‘Is het dezelfde?’ vroeg Schilder.

Rademaker knikte. Schilder wenkte de andere agenten en begon snel het talud te beklimmen.

\*

De mist was weg en de zon stond vol aan de horizon toen Beelen aan de terugtocht begon. Hij voelde de warmte achter het glas van de cabine. Hij werd een beetje soezerig. Hij had een borrel gedronken met de man die zijn vaarzen had gekocht, alle vijftien in één koop. Geen slechte koop, vond Beelen, maar toen de handelaar hem een borrel aanbood begon hij te twijfelen. Als die handelaar ook tevreden was had een van hen het niet goed gedaan. Had-ie toch te weinig gevraagd? Hij spoelde het onbehaaglijke gevoel weg met de borrel: een echte veekopersborrel met een kop erop die beter dan een natuurkundeproefje liet zien wat oppervlaktespanning was.

Geurtsen, de handelaar, had gevraagd wat hij nu ging doen. Weet ik nog niet, had Beelen geantwoord, ik denk dat ik de boel verkoop. Hou me op de

hoogte, had Geurtsen gezegd. Meer niet, maar die woorden bleven door Beelens brein spelen tijdens de tocht naar huis. Wat moest een veehandelaar met een boerderij?

Op de westelijke afrit van de brug stonden een politiebusje en een ambulance. Zeker een ongeluk gebeurd. Vreemd. Op dit uur van de morgen was er nauwelijks verkeer. Of zou het in de mist zijn gebeurd? Een agent ging midden op de landbouwweg staan en hief zijn hand op. Beelen stopte en schoof het raampje open. Vijf agenten waren bezig de berm op te meten. Daarachter stond een vent in burger. Zeker de baas van het spul. Een grote agent met roodblond haar maakte het portier van de trekker open.

‘Goedemorgen,’ zei hij beleefd. ‘Ik ben brigadier Schilder. Wij onderzoeken een ongeval. Bent u hier vanmorgen ook langs gekomen?’

‘Ja,’ zei Beelen. ‘Kort na zonsopgang. Waarom zijn jullie hier met zoveel? Wat is er gebeurd?’

‘Een ongeluk,’ herhaalde Schilder. Hij keek Beelen onderzoekend aan. ‘We kennen elkaar, geloof ik. Zeven jaar geleden mocht ik bij u en uw vrouw in de keuken bijkomen nadat we een lijk uit het water hadden gehaald.’

‘Klopt,’ zei Beelen verrast. ‘U was samen met die vent van de ambulance.’

‘Die is er nu ook weer,’ zei Schilder. ‘Wilt u de trekker daar aan de kant zetten? Mijn collega en ik willen u een paar vragen stellen.’

Beelen deed wat hem gevraagd werd. Voor hij uitstapte zag hij in de spiegel hoe twee agenten naar het rechterachterwiel van de trailer liepen en de band begonnen op te meten. Opeens kreeg hij het ijskoud. Die doos! Een langwerpige kartonnen doos! Hij was het hele ding vergeten, maar nu welde een afschuwelijk vermoeden in hem op. Hij stapte uit de trekker. Schilder pakte hem vriendelijk maar beslist bij de arm en leidde hem naar het busje. Twee verplegers zeulden een brancard het talud op en schoven hem in de ambulance. De man in burger stelde zich voor als brigadier Haydar Seyat. Hij had een olijfkleurig gezicht en grote, bruine, licht uitpuilende ogen. Hij legde een opschrijfboekje op de tafel in het busje en verzocht Beelen om zijn verhaal te vertellen.

Twee uur later reed Beelen zijn erf op. Hij zette de trekker in de schuur en koppelde de trailer af. Pol sprong tegen hem op, maar hij weerde de hond af en waste zijn handen in de werkplaats. Met Pol op zijn hielen liep hij het huis in en ging zwijgend aan de keukentafel zitten. Trudy zette een kop koffie voor hem neer. Het vaste ritueel: koffie halverwege het werk van de ochtend. Beelen dronk de koffie op. Zijn handen trilden toen hij het kopje neerzette. Hij keek haar radeloos aan en zei: ‘Ze zeggen dat ik iemand heb doodgereden.’

Schilder en Seyat herkenden de jongen, ondanks de vlekken die het gezicht van de dode misvormden. Gerrit Mulder was twee keer opgepakt voor winkeldiefstal. Er ging een gerucht dat hij dealde, maar dat was nooit bewezen, net zoals het verhaal dat hij zich in dure bordelen als schandknaap verhuurde. Hij was zestien jaar en woonde in Wannepe, een oude volkswijk van IJsselmonde. Mulder senior stond bekend als een agressieve man die zijn burens terroriseerde en elk politiebezoek, als de burens weer eens geklaagd hadden, met hoon ontving. Wat de gang naar de ouders van de jongen nog lastiger maakte was dat hij vermoedelijk bij de bende van Brains had gehoord. Schilder vroeg zich af of de ouders dat wisten. Wat moesten ze die mensen vertellen? Dokter Jansen zei dat hij de dode in het lab wilde onderzoeken en zijn rapport aan het eind van de middag zou leveren.

‘Hij is toch door die trekker overreden?’ zei Schilder.

‘Dat hoeft de doodsoorzaak niet te zijn,’ zei Jansen kortaf.

‘Waarom denkt u dat?’ Schilder hief zijn handen toen Jansen hem koeltjes aankeek en vervolgde haastig: ‘Ik ga natuurlijk niet op uw stoel zitten, maar ik bedoel.. dit is toch zonneklaar? De borst van die jongen is platgedrukt!’

‘Heb je zijn armen gezien?’

‘Nee, niet speciaal.’

‘Kom vanmiddag even langs,’ zei Jansen iets vriendelijker. ‘En voor jullie naar die ouders gaan is het zinnig om je af te vragen waarom die jongen stoned en stinkend naar pis in een doos op de IJsselbrug lag.’

‘Ik doe niet anders,’ zei Schilder. ‘Zijn armen zaten dus onder de prikken?’

‘Ja.’

‘Zouden ze hem in een gierput hebben laten zakken?’

‘Geen gier,’ zei Jansen. ‘Menselijke urine.’

‘Hebben ze op hem gepist? Of is het van hemzelf?’

‘Moet ik dat weten? Jij bent hier de kenner van de plaatselijke folklore.’

‘Brains,’ zei Schilder grimmig. ‘Goed werk, doc. Eindelijk hebben we iets waarmee we die klootzak kunnen grijpen.’

Jansen hief zijn handen op. ‘Ho, Roelof! Ik weet nog niets definitief. Het kan zijn dat hij op een ingewikkelde manier zelfmoord heeft gepleegd.’

‘Dat lijkt me sterk,’ zei Schilder. ‘Ik kom vanmiddag naar de autopsie. Wat kunnen we tegen zijn ouders zeggen?’

‘Vertel wat je weet. Ik zou alleen de urine maar weglaten. Je mag uit mijn naam beloven dat ze uiterlijk morgen horen wat de doodsoorzaak is. Tenzij ik hem naar Rijswijk stuur. Dan wordt het op zijn vroegst eind van de week.’

‘Het is dus niet zo eenvoudig als ik dacht.’

‘Nee. Maar we komen er wel uit.’ Jansen glimlachte. ‘Dat wil zeggen: ik kom eruit. Daarna begint voor jullie pas het eigenlijke werk.’

‘U hebt het maar makkelijk.’

Jansen grijnsde. ‘Ruilen?’

Schilder grijsde terug. 'Ieder zijn vak.'